

Velkommen!

Foredrag:

Hvordan bli QRV på QO-100 satellitten

Av:

Ivar J Haanes, LA9TKA

Hvordan bli QRV på QO-100

"Det nye 20m-båndet over satellitt"

Dette foredraget kan også hentes på www.la9tka.com

- Innledning
- Hva er QO-100
- Dekningsområde
- Aktivitet
- Tekniske data
- Materiellvalg Rx
- Materiellvalg Tx
- Motta QO-100
- Justere parabol
- Alternativt materiell
- Nettlinker

Hva er en satellitt?

- En "repeater" i verdensrommet

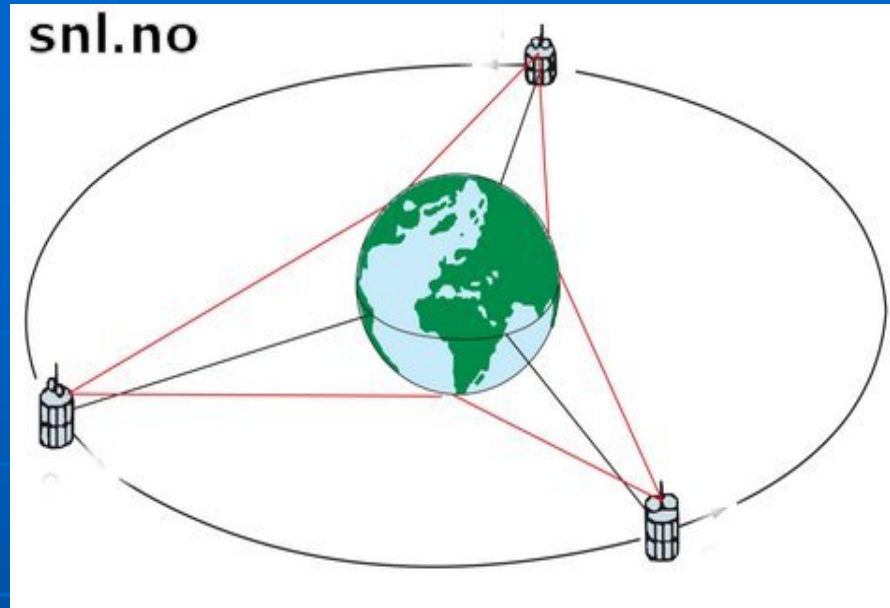

Noe historie

- Første satellitt RS1 fra 1957
- Romstasjonene Mir og ISS
- Kubesatellitter (Studentprosjekt også i Norge)

Lavbane-satellitter

- Bevegelige
- ca. 90minuter pr. passering
- Avstand kun ca 900 km
(Tradisjonelt brukt av radioamatører fram til nå...)

Faste satellitter - Geostasjonære

- Fast posisjon i forhold jorden
- Avstand ca 36.000km fra oss
- Plassert utenfor ekvator i en fast bane
- Større dekning
- Enklere å justere mot
- Kostbart å få ut i bane (kommersiell trafikk)

Qatar Oscar-100 (QO-100) satellitten

Ny tid for oss!

Den første satellitten for radioamatører som er geostasjonær

Utvikler:

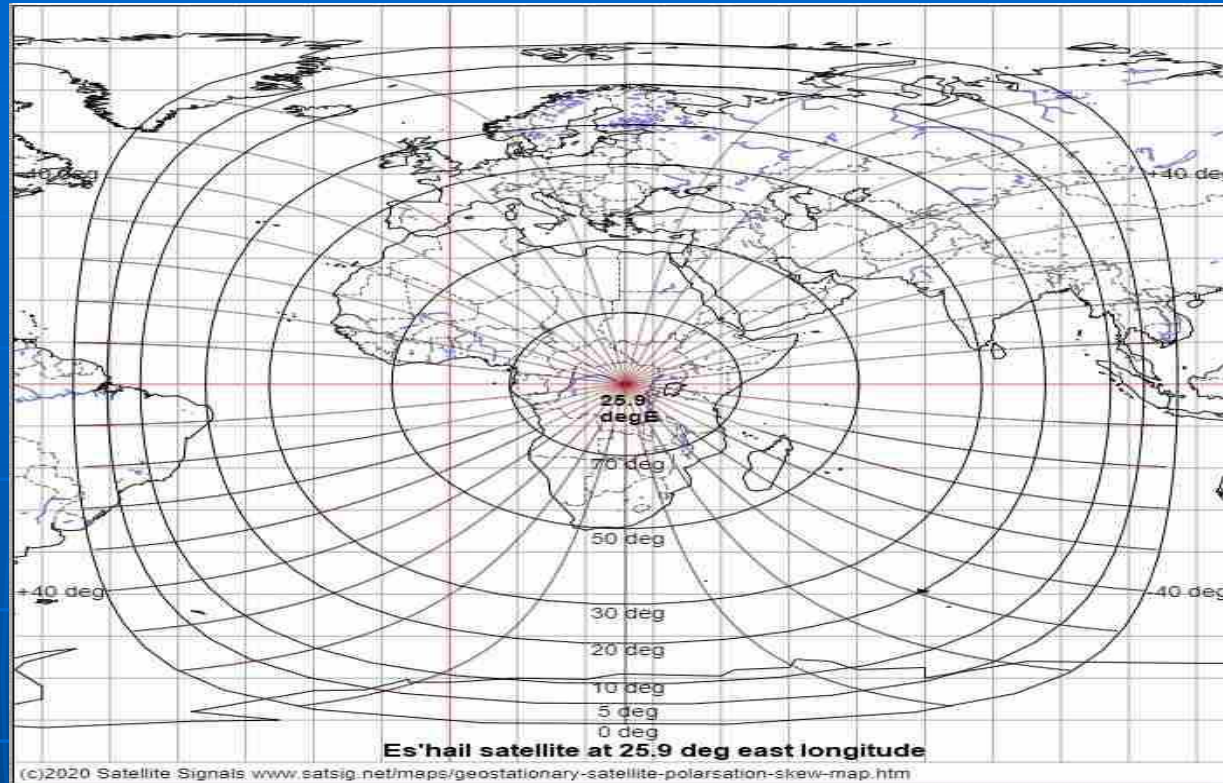
- AMSAT tyskland
- Qatar radioamatørforening
- Qatar Satellite Company
- Bygget av Mitsubishi i Japan

Levetid på 15 år

Klar for oss radioamatører fra februar 2019

Satellittens kommersielle trafikk går under navnet "Es'hail2"

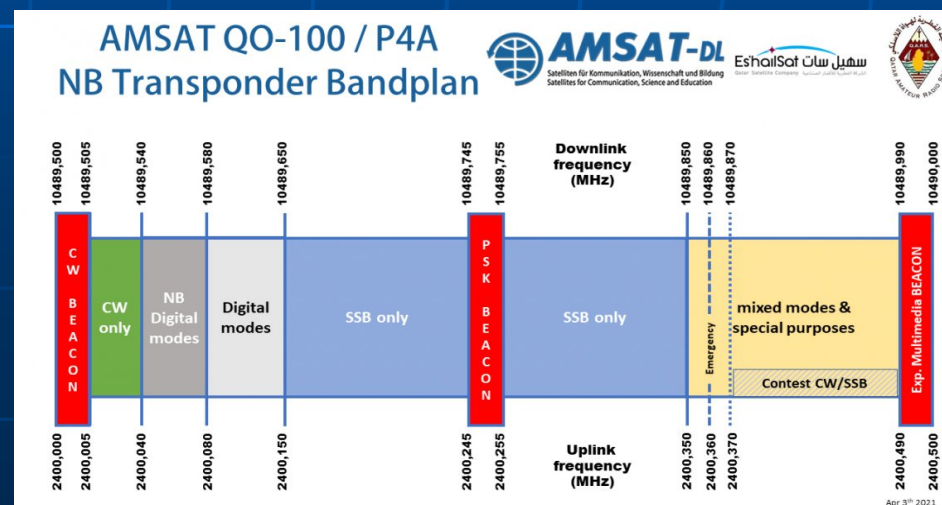
Dekningsområde

QO-100 har et langt større dekningsområde enn tradisjonelle amatørsatellitter (Med åpen "footprint")

Dekker Brasil i vest til Thailand i øst. Samt Europa, Afrika og Midtøsten. Er plassert på 16 grader øst

Hva foregår på QO-100?

- Smalbåndstrafikk, USB, CW og digitale mods (ikke FM!)
  - Bredbåndstrafikk, ATV (Radioamatør-TV)
  - Egen båndplan
  - DX-ekspedisjoner
  - Lange og korte QSO'er som på HF
  - Utveksling av lokator som JO59ES
  - Samle på stor-ruter som JO59
  - DX-klubb kun for QO-100 (gratis)
- Og mye-mye mere

Teknisk

QO-100 er utstyrt med to ned-transpondere

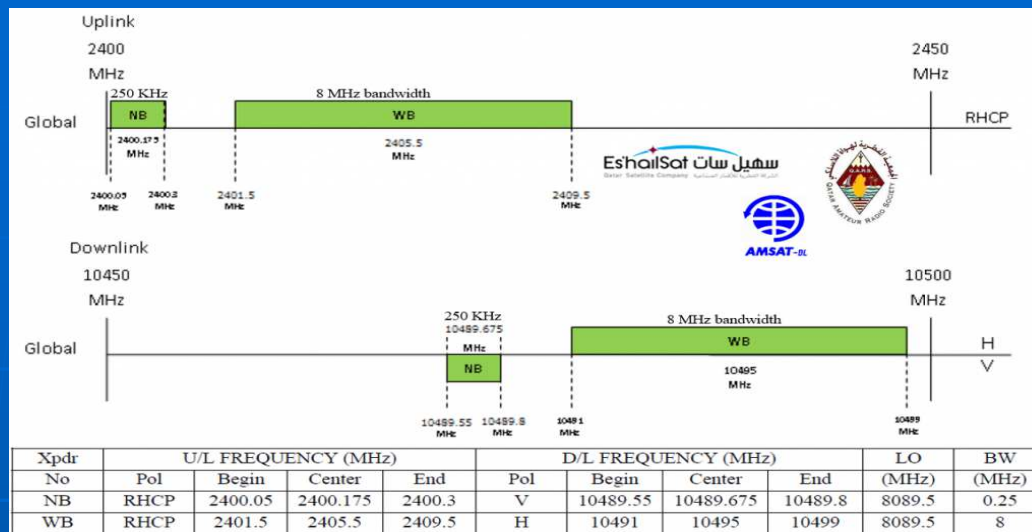
- Smalbånd 500kHz (før 250kHz)
- Bredbånd 8MHz

Frekvenser

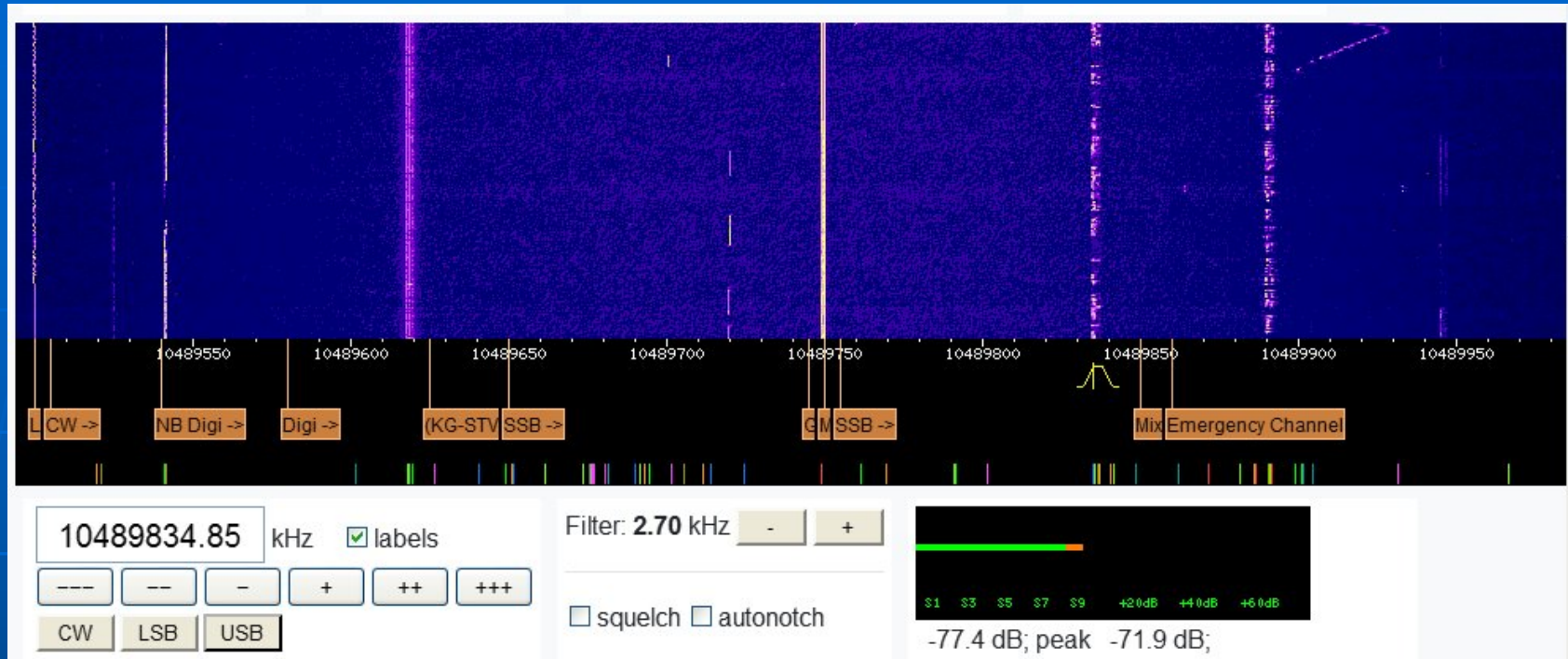
- Opp 2,4GHz i 13cm-båndet
- Ned 10,4GHz i 3cm-båndet

Polarisering

- Opp sirkulær (høyrehånds)
- Ned smalbånd vertikal
- Ned bredbånd horisontal

Hva skal jeg starte med?

Anbefaler å starte med å lytte via Internett på:
eshail.batc.org.uk/nb/

Materiellvalg "bokser"

*I dette foredraget vil jeg først vise noen grunnleggende valg.
Samt noen flere varianter mot slutten*

Antennekrav for Rx/Tx

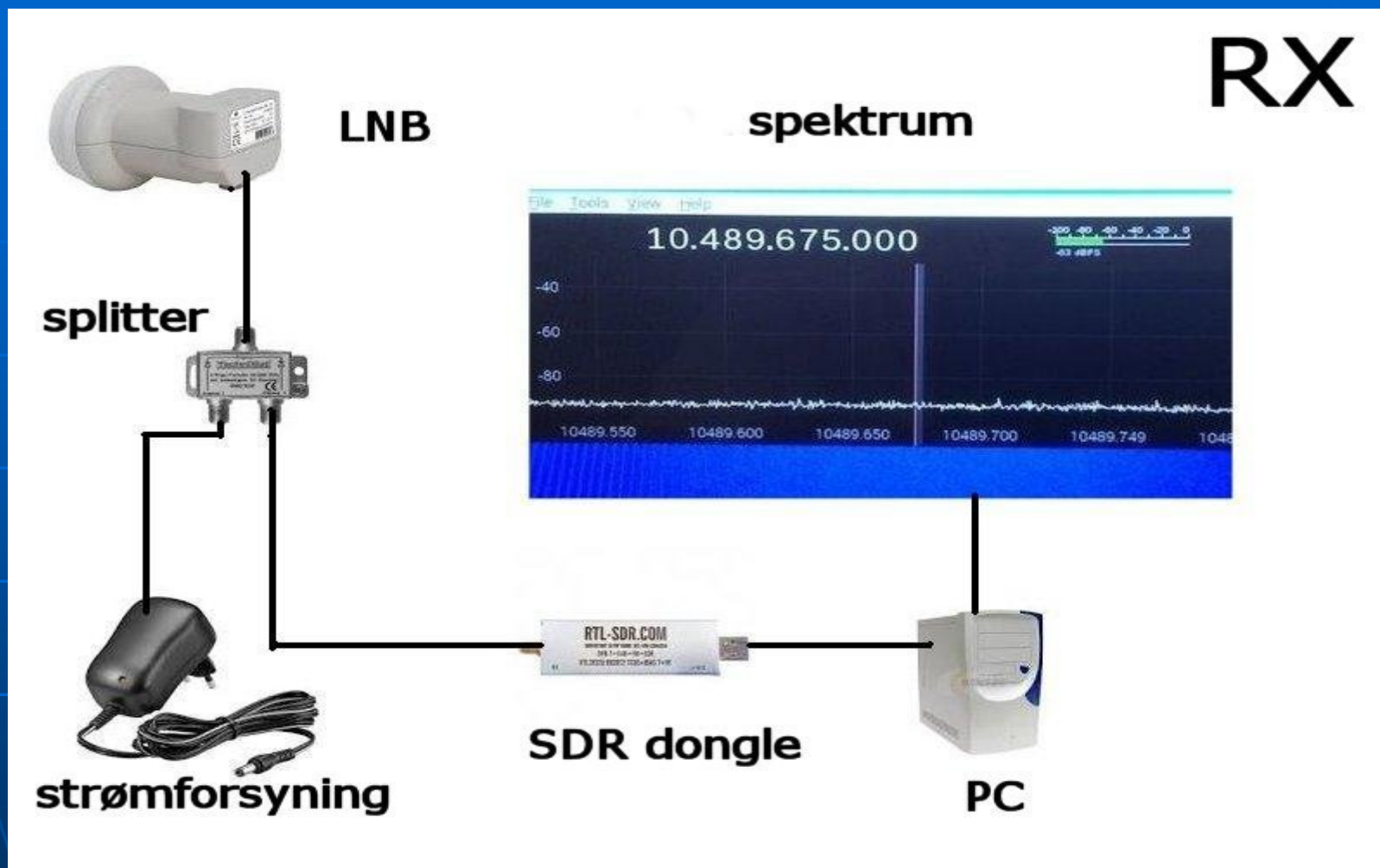

Parabol

Anbefaler vanlig TV-parabol (fokal) fra 60cm

Stor parabol reduserer effektbehovet og signal/støy-forholdet

(Jeg bruker en parabol på 60cm og en effekt på 4w)

Prinsipp for lytting med PC

Materiell for lytting (Rx)

LNB (mikrobølge-hode) for QO-100

LNB'en er i utgangspunktet en TV-LNB

Men må modifiseres pga. frekvensdrift (temperaturendringer)

- Erstattes med en TCXO-oscillator
- Ut-frekvens ca. 740MHz
- Mates med 12V. (Pluss i senter)

Materiell for lytting (Rx)

Strømsplitter (Bias-T) for SDR-dongle

- Spenningsmater til LNB (12 V)
- Standard TV-kabel kan brukes mellom LNB og splitter

Materiell for lytting (Rx)

SDR-dongle med frekvensspektrum (til PC)

(Anbefaler modell RSP1A fra SDRplay, lett å installere)

RX

Prinsipp for lytting med radio

Materiell for lytting (Rx)

Ned-konverter

Laget for bruk direkte til en amatørradio

Frekvensområdet kan være i 144- eller 432MHz-området

TX

POTY TX-feed

PA-trinn

Opp-konverter

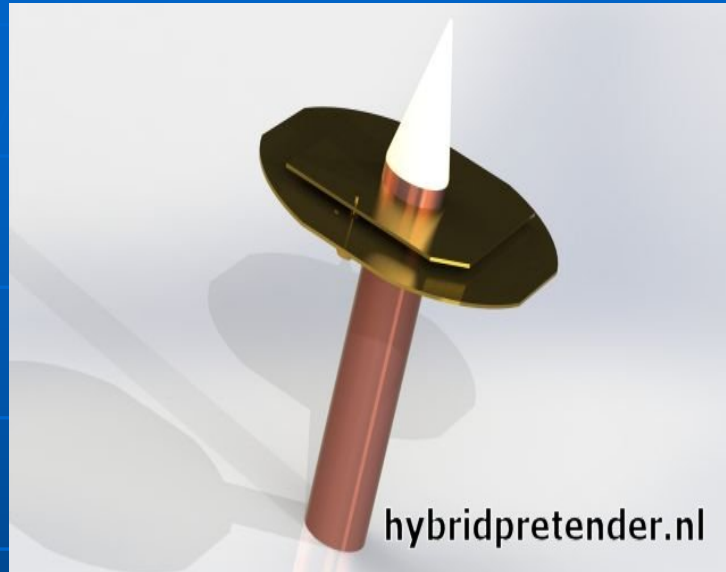

DC-DC omformer

Radio

Prinsipp for sending

Materiell for sending (Tx)

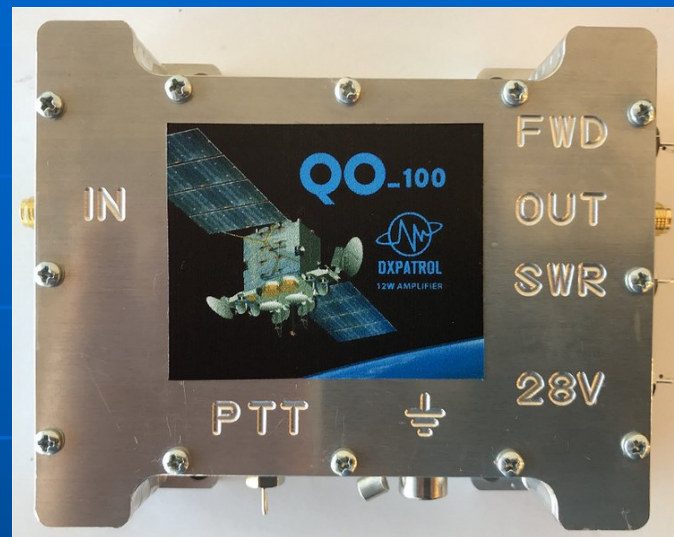

POTY Tx-feed

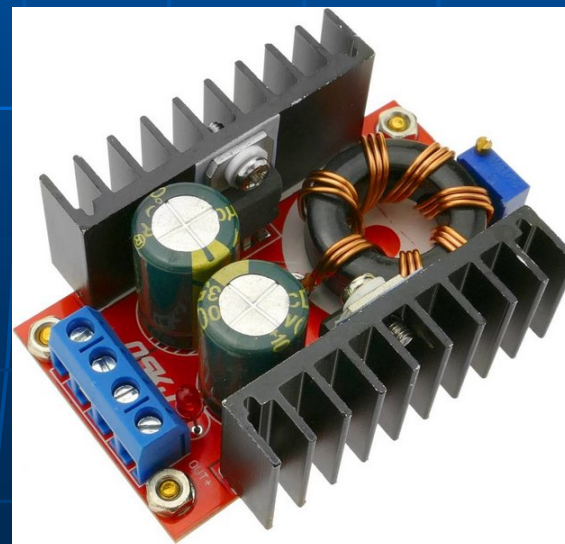
Rx-LNB kan også festes på
(byggesett)

Materiell for sending (Tx)

- Opp-konverter (fra VHF/UHF)
Fra 100mW ut på 2,4GHz
- PA-trinn for 2,4GHz
Krever 26-28V ved 5-20W ut
- DC-DC omformer for PA
Fra 12V til 26-28V

Materiell for sending (Tx)

Radio All Mode

Anbefaler separate utganger for VHF og UHF

Tips:

Bruk korte lavtapskabler

Mye tap på høye frekvenser

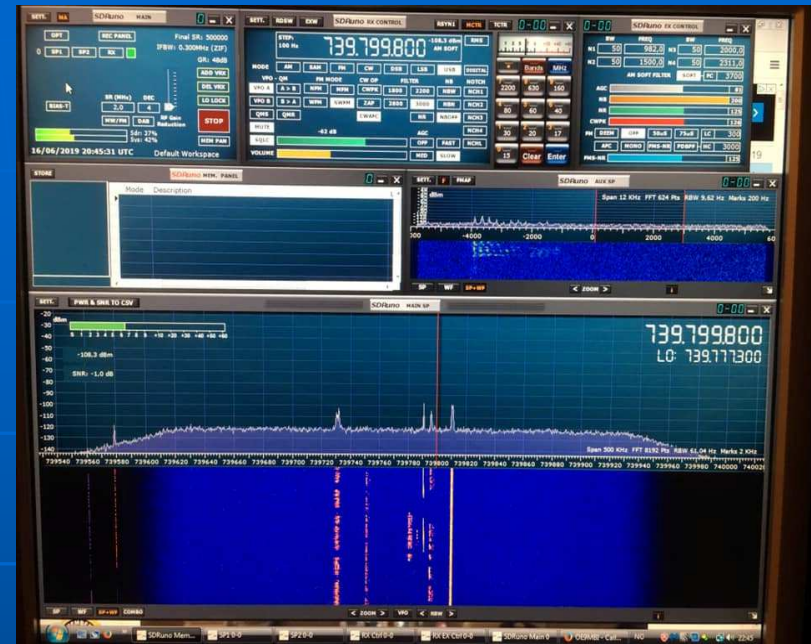
Hvordan kan jeg høre aktiviteten på QO-100?

- Med SDR-dongle og PC er frekvensområdet rundt 740MHz
- Ved bruk av radio finner man frekvensen i spesifikasjonene til ned-konverter (Foreksempel 144MHz-området)

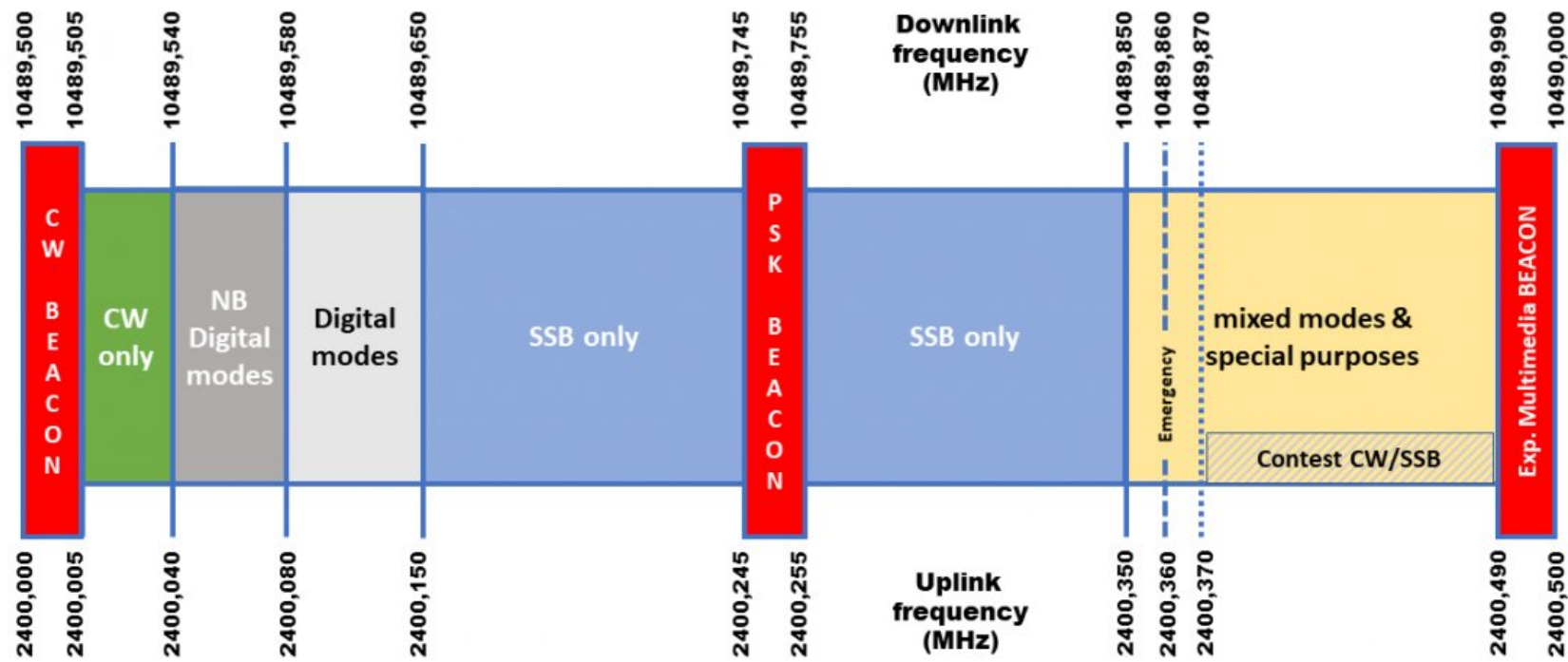

Hvordan finner jeg QO-100?

- Første gangen kan det være en utfordring, og det kan ta noe tid...
- Men til hjelp har QO-100 3stk. faste radiofyr "beacon" som gjør det lettere å finne signaler fra satellitten
- Anbefaler å bruke PC med spektrum via en SDR-dongle

AMSAT QO-100 / P4A NB Transponder Bandplan

Apr 3rd 2021

Båndplanen viser 3stk. radiofyr som rødmerkede

Alternativt

Det kan også brukes en TV-satellitmottaker eller en TV-satellittfinder for å finne retningen til satellitten

I Sør-Norge er det noen TV-kanaler som kan søkes inn
(Parameter, Frekvens: 11996, Horisontal, sr: 27500 og fec: 3/4)

Paraboljustering Fase 1

- Bruk dekkingskaret på: eshail.batc.org.uk/point/
(Tekniske posisjonsdata)
- Finn riktig retning mot satellitten med et kompas
  - QO-100 er plassert på 26 grader øst
  - I Oslo er satellitten ca. 15 grader øst for syd
  - Satellitten har en oppvinkl på ca. 21 grader
- Husk at du må ha 100% fri sikt!
(ikke trær, hus eller annet i veien)
- Plasser parabolen på et stabilt sted
- Ha parabolen ca. loddrett (offset antenne i Oslo)
(I nord må parabolen helle mere framover)

Paraboljustering Fase 2

- Gjør mottaker klar i riktig frekvensområdet på pc eller radio
- Juster parabolen veldig sakte sideveis horisontalt flere ganger
- Om du ikke finner signal, juster vinkelen vertikalt litt og gjenta søket sideveis horisontalt
- For maksimum signal, søk først horisontalt og så vertikalt

Endelig klart for sending (Tx)

- Finn en ledig frekvens på mottaker som er korrekt ifølge båndplanen på QO-100
- Tilpass Tx-radio til riktig frekvens etter spesifikasjonene på opp-konverteren
(Her er det mulig å regne seg frem til ca. riktig frekvens)
- Juster effekten på radio til under det opp-konverteren tåler
- Start med å plystre. Juster så VFO'n til du kan høre deg selv
- Lag deg en frekvenstabell (Lettere for neste gang)

Hva med sendereffekt?

Her er det ikke behov for stor effekt. Tenk QRP!

Om du bruker for stor effekt vil en "alarm" høres fra QO-100

Alarmen heter "LEILA". Den høres som en rask to-tone som legger seg på din ned-frekvens

Alt fra ca. 1 til 12 Watt er nok. Avhengig av størrelsen på parabolen

Alternativt materiell

SDR Adalm Pluto erstatter radio

- Brukes med PC
- Den har opp- og ned-konverterer
- Utgangseffekten er ca 100mW og må derfor ha et PA-trinn

Alternativt materiell

DX-patrol Groundstation "alt i ett-løsning"

- Opp- og ned-konverter for radio
- Ikke behov for PA-trinn

Alternativt materiell

Helix Tx-feed

- Også for Rx-LNB

Alternativt materiell

Rx-LNB modifisert

- Frekvens 432MHz 70cm

Linker

Nyttige:

- amsat-uk.org/satellites/geo/eshail-2
- amsat-dl.org/en/eshail-2-2
- Norsk forum
- facebook.com/groups/Oscar100
- QO-100 Dx-Club
- qo100dx.club
- Min demovideo, justering og Tx
- <https://youtu.be/a1x-osuKN6s>
- Min demovideo, søk av TV-kanaler
- <https://youtu.be/tsLc-odl25g>

Matriell:

- POTY kit fra Hans
- hybridpretender.nl
- Opp- og ned-konverter, LNB, PA, med mer
- dxpatrol.pt
- PA og Transverter for opp
- sg-lab.com/amateur.html
- LNB og ned-konverter
- transverters-store.com
- Kina-LNB
- ebay.com/itm/283900721154
- Strøm-splitter (Bias-T)
- ebay.com/itm/283289518784
- DC-DC Konverter
- aliexpress.com/item/32650647286.html
- SDR-dongle model RSP1A
- sdrplay.com
- SDR Adalm Pluto
- passion-radio.com/satellite-qo-100/adalm-kit-100-948.html

Takk for meg!
73 Ivar, LA9TKA
www.la9tka.com

© 2022